

vilde have lettet Sagens Gang. Men dette Lovforslag er af en saadan Vigtighed, at vi ikke kan finde det rigtigt at tage en passiv Stilling. Vi erkender, at Banken kan ikke være lukket i Morgen, og vi maa erkende, at der er ikke paavist nogen anden, nogen bedre Vej at gaa end den, som Lovforslaget viser; og dette er jo navnlig heller ikke gjort af nogen af de to Oppositionspartier, som nægter deres Medvirkning til dette Lovforslags Gennemførelse.

Vi har vore meget store, principielle Betæneligheder ved at gaa med til Statsgaranti, men alt dette maa vige for det ene Hensyn, som er det afgørende i denne Sag. Vi finder det rigtigt positivt at stemme for dette Lovforslag, skønt vor Medvirkning ikke er nødvendig for dets Gennemførelse, fordi vi, hvis den var nødvendig, ikke turde vove at nægte denne Medvirkning. Derfor finder vi det rigtigt at stemme for Lovforslaget.

Zahle: Da vi nys havde anden Behandling af det foreliggende Lovforslag, udtalte den højtærede Handelsminister, at en Bank som Landmandsbanken vilde, naar det foreliggende Lovforslag er vedtaget, ikke være nogen Statsbank. En Statsbank var den højtærede Minister en Modstander af, og en saadan Bank vilde ikke opstaa under hans Ledelse. Nej, Landmandsbanken bliver ikke en Statsbank, men det bliver en Bank, hvorigennem private Mænd raader over Statens Penge i ubegrænset Omfang; Privatdrift med Statens Penge, det er det, vi faar i denne Bank. Landets Skatteydere forpligtes til at betale, hvad Landmandsbankens Direktører sætter til i 5 Aar. I de sidste 5 Aar satte de over 300 Mill. Kr. til. Jeg haaber ikke, at Eksperimentet skal gentages i samme Omfang; hvad der kan ske i Fremtiden, ved vi ikke, men vi ved, at de danske Skatteydere skal betale alt, hvad der sættes til ved Forretninger gennem Landmandsbankens Direktører i Løbet af 5 Aar. Det er en omfattende Kaution, og det skulde være et vidunderligt Held, hvis den bliver billig. Hvis vi ser tilbage i Tiden, saa kommer Staten til at hæfte for alt, hvad Landmandsbanken i dette Øjeblik skylder. Ser vi ud i Fremtiden, vil jeg gøre opmærksom paa den Affattelse, Lovforslaget har. Der staar: „Staten overtager med bindende Virkning indtil 1. April 1928 fuld Garanti for alle retsgyldige Fordringer paa Landmandsbanken saavel fra Indskydere som fra andre Kreditorer, for saa vidt disse Fordringer ikke kan dækkes af Bankens

Aktiekapital, Reservefond og øvrige Midler.“ Man kunde maaske læse dette saaledes, at Staten kommer til at hæfte for alle de retsgyldige Fordringer, der er opstaaet inden 1. April 1928, men man kan lige saa godt læse det saaledes, at Staten hæfter indtil den 1. April 1928 for alle de retsgyldige Fordringer paa Landmandsbanken, det vil sige for alle de Fordringer, som kræves betalt inden den 1. April 1928; og jeg hævder, at man maa gøre denne indskrænkende Fortolkning gældende, for her er Tale om noget, som er aldeles uhørt ved Risikoens Størrelse og Kautionens Omfang. Derfor kan man ikke tro andet, end at det maa være den snævrere Forstaaelse af Ordene, som maa gøres gældende; og hvem der har Fordringer eller i Fremtiden faar Fordringer paa Landmandsbanken, maa derfor sørge for at have afviklet deres Forhold til Banken eller Staten inden 1. April 1928, thi efter den Dag skulde Staten efter dette Lovforslag være traadt helt ud af Forholdet, saaledes at efter den Dag kunde ingen af Landmandsbankens Kreditorer mere kræve noget af Staten. Det er nødvendigt eller i hvert Fald meget ønskeligt her at gøre den indskrænkende Fortolkning gældende, fordi Omfanget af Hæftelsen her er ganske ubestemmelig og kan medføre aldeles uanede Udgifter for Finanserne og svære Forstyrrelser af Statens Pengevæsen — det er det Udtryk, som derom er brugt af det ærede Medlem Hr. Rode og mig i Betænkningen over dette Lovforslag, og jeg tør paastaa, at disse Ord er meget milde.

Den Bank, for hvilken man her skal hæfte, ejer absolut intet, Landmandsbanken ejer i Dag ikke det allerbitterste; i Juli, ja, ved September-Ordningen stod Landmandsbanken med en Egenkapital paa 272 Mill. Kr., siden den Tid er Tabet løbet op til mellem 290 og 300 Mill. Kr., det vil sige, Landmandsbanken har et Deficit, den ejer i hvert Fald absolut ikke det allerbitterste, den har ikke en eneste Skilling Egenkapital, alt er tabt. Nationalbanken har tabt 35 Mill. Kr. plus de 20 Mill. Kr., fra „Ergor“, altsaa 55 Mill. Kr., Østasiatisk Kompagni har tabt 20 Mill. Kr., Staten 40 Mill. Kr., Store Nordiske 5 Mill. Kr. Banken er stillet saaledes, at den skal arbejde udelukkende med Indskydernes Penge og med de Penge, den laaner mod Statens Garanti; selv har den slet intet. Den er derfor, efter hvad der er oplyst os i Dag, stillet saaledes, at den har laant i Nationalbanken mod Veksler, som er deponeret der, 110 Mill. Kr., mod Værdipapirer 54 Mill. Kr., det er 164 Mill. Kr., og saa har den i de sidste Dage faaet 71